

ARDEALUL JURIDIC

REVISTĂ LUNARA DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

REDACȚIA:
Str. G. Mărzescu 20

Abonamentul pentru Instituții și Autorități	500 Lei pe an
" " Autorități Judecătorești	350 Lei pe an
" " Magistrați	
" " Avocați	
Publicații și anunțuri pentru un număr 2 lei cuvântul	mai multe numere 1.50 lei
" " " " " " " " " " "	cuvântul

Administrația la
Curtea de Apel S. I. Cluj
Telefon : 268

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

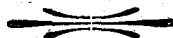
Comitetul de conducere și redacție:

I. MĂNESCU
Președinte la Curtea de Apel Cluj
Directorul revistei

AL. ULVINIANU
Președinte al Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU
Procuror General la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR
Decanul baroului adv. din Cluj și vicepreședintele Uniunii Advocaților din Țară

Sécretar
VIRGIL I. MĂNESCU
student la Drept și Filosofie

S U M A R :

Anteproiectul Legii de Organizare Jud. de *I. Mănescu*
 Jurisprudențe Constituționale.
 Jurisprudențe Civile, cu o Notă de *Al. Ulvianu*.
 Jurisprudențe Comerciale.

Jurisprudențe procedurale.
 Jurisprudențe penale.
 Jurisprudențe la diverse legi
 Recenzii de *Virgil Mănescu*, *M. Theodorian-Carada*, *Ovid Stan-
 ciulescu*.

Nu se publică decât hotărârile instanțelor de recurs, iar ale instanțelor de fond numai cele cenzurate de instanțele superioare sau rămase definitive.

Ori ce număr ne primit se retrimite la cerere în contul abonamentului

Prețul unui număr 35 lei

A apărut

și se găsește de vânzare la redacția noastră

Legea Timbrului

cu toate modificările aduse până în prezent cu deciziile comisiei timbrului și cu un index alfabetic aranjată de

I. MĂNESCU

președinte la Curtea de Apel Cluj.

Prețul 100 Lei.

BANCA CENTRALA

Intreprinderi industriale fondate și cointerestate :

Industria Sârmei — fabrică de cui și sârmă în Ghiriș, gara Câmpia-Turzii ;

Fabrica de Sticlărie S. A. în Turda

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
S. A. SEDIUL CENTRAL CLUJ

Filiale: Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg, Sibiu, Turda.

Capital social 50 milioane, rezerve 20 milioane, depuneri 120 milioane

A apărut**Legea Contribuțiilor Directe**

cu instrucții oficiale, Dec. Com. Centrale și cu un index alfabetic, ediție aranjată de

I. Mănescu

președinte la Curtea de Apel Cluj
Comenziile se primesc la redacția noastră.

Prețul 130 Lei.

A APĂRUT :**Colecția Oficială de legi și regulamente**

alcătuită de Consiliul Legislativ, Tomul XI, partea I, Legi și partea II-a A și B, regulamente, 1 Ianuarie 1933 - 31 Dec. 1933 ;

costul ambelor volume
partea II-a lei 400, - iar
al părții I-a, 250 lei.

A apărut :**Enrico Ferri
Sociologia Criminală**

Școala pozitivă de drept penal
Studiu sintetic de

P. Ionescu Muscel

Prefață de **C. G. Rătescu**
București 1934

A APARUT :**Buletinul Legilor**

care publică legile, regulamentele și instrucțiunile la câteva zile dela publicarea lor oficială sub direcțiunea

D-lui I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

Abonamentul 700 lei anual
Pentru magistrați și avocați . . . 500 „ „
Plătibil și în rate de minimum 50 lei

Administrația la Curtea de Apeli Cluj

A apărut :

GEORGE SOFRONIE

Profesor la Facultatea de drept din Oradea

„Le problème des Limitations du droit de Belligérance“

(extras din „Revista de Drept Public“
București, 1934

* * *

Determinarea agresorului

Considerațiuni asupra Convențiilor dela Londra din 3 Iulie 1933

(extras din „Pandectele Române“) Buc. 1934.

* * *

Tratatul dela Trianon și Acțiunea Revizionistă

Ediția III

Oradea 1934

Anteproiectul legii de Organizare Judecătorească

Recrutarea Magistraților

Din anteproiectul Legii de organizare judecătorească prezentat în luna Mai anul curent, Consiliului magistraturii de la Ministerul de Justiție rezultă, că recrutarea pentru posturile de: ajutoari de judecători, supleanți și substituiți, care formează primul grad ierarhic al magistraturii, se face dintre candidații: care au titlu de doctor sau licențiat în drept; cari posedă bine limba oficială a Statului în grai și scris; cari sunt apți pentru serviciu din punct de vedere al sănătății; cari au vârsta de 23 ani împliniți și de cel mult 30 ani împliniți și în fine dacă sunt admiși și puși pe un tablou alfabetic de o comisie întocmită special pentru aceasta.

Dintre condițiile de recrutare sunt de remarcat următoarele:

1. Candidatul trebuie să posedă bine limba oficială a Statului în grai și scris. Aceasta condiție demonstrează că cariera magistraturii este pusă la dispoziția tuturor minoritarilor ce actualmente sunt cetățeni români.

2. Sănătatea candidatului este o condiție pentru aptitudinea candidatului pentru a fi magistrat.

În acest scop anteproiectul prevede o comisie examinatoare compusă din trei medici legiști desemnați de Ministerul Justiției. Anteproiectul nu arată, când se întrunește aceasta comisie și unde.

3. O condiție care este o inovație importantă a noului anteproiect, este aceea că Ministerul de Justiție, care trebuie să facă numirile în posturile vacante, nu va putea proceda la numire, până ce candidații nu sunt trecuți într'un tablou alfabetic, de o comisie de selecționare compusă din: Prim președintele, președinții de secțiune și procurorul general al Curții de Apel, din București. Această comisie va întocmi tabloul luând în considerare: titlurile candidaților; notele obținute la facultate; activitatea științifică și moralitatea lor. Se pune mare importanță pe moralitatea candidatului. În acest scop comisia va putea cere ori ce informațiuni dela ori ce autoritate, putând chema înaintea sa pe candidați. Probabil pentru a vedea dacă au faison de magistrați. Comisia nu este ținută să motiveze decizia sa; Comisia va lucra în luna Ianuarie a fiecărui an la Minister.

Nu se arată modul de înscriere a candidaților. Probabil că ei vor trebui să facă cerere de numire și să alăture actele necesare referitoare la condițiuni, Ministerului.

Ne întrebăm de ce Comisia să fie unică și nu pe Curțile la reședința cărora se găsesc Universități?

Oare nu va fi mai ușor pentru candidați și pentru comisie așa?

Candidatului îi va fi mai ușor să stea la dispoziția comisii, iar comisii îi va veni mai ușor

să câștige informațiile necesare dela Universitatea din localitate și chiar dela liceu, în special asupra moralității pe care vedem că va trebui să se pue mare bază.

Nu vedem pentru ce comisia va trebui să lucreze la Minister. Actele referitoare le poate distribui foarte ușor Ministerul, Comisiunilor respective, luând de bază Universitatea care a liberat diploma.

În ce privește dreptul Ministrului de Justiție de a numi pe viitorii magistrați, mi se pare că se dă curs vechiului sistem al bunului plac.

De aceea credem că ar fi bine ca de îndată ce s'a format tabloul de mai sus, candidații înscriși să fie chemați la examen, după un timp determinat și suficient pregătirii. Să dea examen, și clasificarea impusă de mediile obținute să fie determinantă în alegerea locurilor și a numirii. De ce să se facă o categorie de favorizați? Unii să primească slujbă înaintea altora, apoi tot aceștia să fie preferați la numirile în al doilea grad. Sistemul anteproiectului este că examenul trebuie să fie dat în vederea ocupării celui de al doilea grad al magistraturii, adică pentru ocuparea posturilor de judecător, procuror etc.

Ferirea candidaților de o dependență oarecare, va fi primul început al îndrumării magistratului ca să-și formeze un caracter de independență și integritate, atât de necesar viitorului magistrat.

Examen de capacitate.

Examenul de capacitate este creat pe deoparte pentru supleanții, substituiții și ajutoari de judecător numiți în felul cum s'a văzut mai sus și pentru candidații care nu ocupă unul din posturile arătate mai sus și doresc să îmbrățișeze cariera de magistrat.

Comisiunea examinatoare este formată din cinci membri dela Inalta Curte de Casație delegați pe un an de Inalta Curte de Casație.

Examenul se ține la București, iar înscrierile se adresează Ministerului de Justiție în termen de 40 zile dela publicarea datei examenului în Monitorul Oficial.

Trecerea examenului este o obligație pentru cei aflați într'un post de supleant, substituit și ajutor de judecător, pentru ca să mai rămâne în postul ocupat și un titlu pentru numire și avansare în al doilea grad ierarhic atât pentru supleanți, substituiți și ajutoari de judecători, cât și pentru cei ce voesc să intre în magistratura direct în al doilea grad al magistraturii și primul și ultimul în care poate intra.

Nu intru în detalii care par, că nu sunt alcătuite cu multă chibzuială.

Am de remarcat însă o contradicție.

Art. 86 prevede că candidatul la examen, este supus în prealabil unui examen de moralitate din partea comisii examinatoare, care poate înlătura dela examen pe candidatul, „care nu prezintă îndestulătoare garanții de moralitate“.

~ Ce se face cu primul examen de moralitate trecut de candidat în fața instanței compusă din Primul preedinte și Președinții dela Curtea de Apel din București, înainte de a fi supleant, substituit și ajutor de judecător? Pentru ce un nou examen?

Oare cei ce nu ocupă post în magistratură, nu trebuie să treacă prin fața comisii de capacitate instituită pe lângă Curtea de Apel din București?

Compunerea Comisii examinătoare, ni se pare nimerită.

Nu atât de știința dreptului trebuie să dea examen candidatului la magistratură. De aceasta a fost examinat la facultate și titlul și notele obținute, dau suficientă dovadă.

Viitorul magistrat trebuie examinat din punct de vedere al aptitudinilor, de interpretare a textelor și motivarea vederilor sale juridice, și pentru asta nu teoreticianul trebuie chemat, ci omul de practică, care este bine reprezentat de omul îmbătrânit în această mecanică mentală și așa zisă arta de a judeca.

Ne apare ca foarte curios lucru, că în înalta preocupare a anteproiectului de a îngrădi trecerea celor mai distinse elemente în magistratură, deodată prin art. 97 dă posibilitatea avocaților care au 5 ani de profesiune să ocupe locul de Procuror șef de Parchet, procuror, judecător de ședință și de ocol fără „a fi trecut la examenul de capacitate în condițiile legii de față“.

În afară de presupusa capacitate a unui avocat care după cinci ani de insucces avocațial ține să intre în magistratură, nu trebuie uitat că examenul de capacitate are un corolar pus de art. 79 și 86 în ce privește garanția de moralitate.

Oare avocatul cu 5 ani de practică profesională este dispensat de acest examen?

(Va urma).

I. Mănescu.

Președinte la Curtea de Apel Cluj.

Jurisprudențe constituționale

Inalta Curte de Casație și Justiție, S. U.

Decizia No. 53/933. Președ. D. Volanschi, prim—preș.

Neconstituționalitatea Legii 4 Mai 1932 (M. Of. No. 102, 4 Mai 1932, Legea din 4 Mai 1932 relativă la abrogarea legii din 17 Mai 1927 M. Of. 106 din 17 Mai 1927) este neconstituțională. Puterea legiuitoare nu poate să elaboreze o lege, care să tranșeze un anumit litigiu pentru că prin această puterea legiuitoare ar produce o imixtiune în exercitarea atributelor puterii judecătorești.

Având în vedere că prin acest motiv de casare se susține, că prin legea din 4 Mai 1932, s'a violat principiul constituțional al separațiunii puterilor din Stat, art. 12 și 40 cum și art. 17 din Constituție pentru că s'a ridicat justiției dreptul de a fixa prețul vânzării moșiei Baia, deși el eră consfințit prin legea din 17 Mai 1927 și prin contractul părților, pentru că a ridicat

Curții de Apel dreptul de a mai judeca litigiul pendinte înaintea ei și pentru că a desființat dreptul de creanță consfințit prin contract.

Având în vedere că art. 12 din Constituție, prevede că nimeni nu poate fi sustras, în contra voinței sale, dela judecătoria ce-i dă legea; că art. 40 din Constituție prevede că puterea judecătorească se exercită de organele ei.

Considerând că puterea legiuitoare nu poate să elaboreze o lege care să tranșeze un anumit litigiu pentru că prin această puterea legiuitoare ar produce o imixtiune în exercitarea atributelor puterii judecătorești, care conform dispozițiilor din Constituție, citate mai sus, este încredințată numai organelor ei;

Având în vedere că în speță este constant, că litigiul derivă dintr'un contract de vânzare-cumpărare a unei moșii, intervenit între părți în baza legii din 17 Mai 1927; că această lege nu are alt obiect decât de a autoriza Ministerul intimat să încheie contractul prevăzând unele condițiuni ale lui, cum și autorizarea altor acte, care serveau tot la realizarea vânzării și a scopului urmărit prin ea; că deci, pretențiunile deduse de părți în justiție, întemeindu-se pe contractul și legea amintită instanțele judecătorești aveau să dea soluțiunea procesului în conformitate cu dispozițiunile acelei legi și a contractului încheiat în baza ei;

Având în vedere că de asemenea este constant în speță, că după ce prima instanță a respins acțiunea societății recurentă, și a admis cererea reconvențională a Ministerului intimat, anulând contractul de vânzare, Societatea recurentă a făcut apel și în cursul judecării apelului, a survenit legea din 4 Mai 1932; că această lege nu cuprinde dispozițiuni cu caracter obiectiv și general, pentru că astfel instanțele judecătorești să aibă latitudinea de a decide dacă faptele, sau situațiile din spețele asupra cărora sunt chemate să se pronunțe, se încadrează, sau nu în dispozițiunile ei, ipoteză în care, evident, nu s'ar putea pretinde că este vorba de o lege elaborată pentru a tranșa un litigiu; că dimpotrivă legea din 4 Mai 1932, are un singur obiect concret determinat, și anume: abrogarea legii din 17 Mai 1927, adică abrogarea unei legi, care împreună cu contractul încheia în executarea ei, formau însăși baza pretențiunilor recurente aflate în judecarea instanței de apel, la data la care a apărut această lege.

Având în vedere că instanța de apel față de această nouă lege, nu s'a mai putut pronunța și nu a mai putut examina mijloacele de apărare ale societății recurente cuprinse în motivele de apel, ci a trebuit să constate că în urma apariției legii din 4 Mai 1927, contractul părților nu mai este un act autorizat, iar justiția nu mai are mandatul de a fixa prețul de cumpărare — fixare care formă tocmai obiectul acțiunii principale — și în baza acestei constatări a soluționat apelul, respingându-l ca nefondat.

Considerând că, din aceste fapte constante ale cauzei, rezultă, că legea din 4 Mai 1932, a

tranzat procesul ce se găsea pendinte înaintea Curții de Apel, pentru că ea abrogând legea anterioară din 17 Mai 1927, a ridicat instanței de apel prerogativa de a cerceta și a se pronunța asupra temeiurilor acțiunii și apelului părții și a impus respingerea cererei Societății recurente, ca singura soluțiune ce putea să decurgă din aplicarea dispozițiilor ei.

Că astfel fiind legea din 4 Mai 1932, violează principiul constituțional al separațiunii puterilor în Stat și dispozițiunile art. 12 și 40 din Constituție.

Considerând pe de altă parte, că legea din 4 Mai 1932, violează și dispozițiunile art. 17 din Constituție, cari prevăd, că proprietatea de orice natură și creanțele asupra Statului, sunt garantate.

Că, în adevăr în speță din contractul încheiat între părți se pretindea de către societatea reclamantă că a rezultat pentru ea un drept de creanță asupra statului, reprezentat prin Ministerul Apărării Naționale; că, însă, prin abrogarea legii din 17 Mai 1927, s'a ridicat contractului autorizarea necesară pentru valabilitatea lui, autorizăre pe care tocmai această lege i-a acordase; că, așa dar, legea din 4 Mai 1932 implică anularea contractului părților și dreptul de creanță, ce se pretindea că ar fi rezultat din el;

Considerând că deși, în ceiace privește valabilitatea contractului și deci, a dreptului de creanță ce se pretindea de către reclamantă că a rezultat din el, s'a ridicat contestație de către Minister prin cererea sa reconvențională, totuși din această contestație nu a putut să rezulte înlăturarea dreptului de creanță: că numai dacă instanțele judecătorești lăsate să-și exercite atribuțiunile lor și să examineze temeinicia contestației după dispozițiunile dreptului comun, ar fi găsit-o fondată prin hotărâre definitivă, numai în acest caz, nu ar fi existat un drept de creanță valabil. Că, însă legea din 4 Mai 1932, rezolvând în condițiunile sus expuse, litigiul în care se discuta valabilitatea contractului, pe lângă că a violat principiul constituțional al separațiunii puterilor în Stat și art. 12 și 40 din Constituție, dar a violat și art. 17 din Constituție, — așa că pentru toate aceste considerațiuni, ea urmează a fi declarată neconstituțională și deci neaplicabilă și a se admite motivul II de recurs, a se casa în baza lui deciziunea Curții de Apel și a i se trimite cauza pentru a judeca din nou.

Că, în ceiace privește constatarea constituționalității primei legi din 17 Mai 1927, contestație ridicată azi, pe cale de apărare, de Ministerul intimat, — discutarea ei nu poate fi primită, atât pentru considerația că Secțiunile Unite ale Inaltei Curți nu se pot pronunța asupra constituționalității unei legi, decât pe calea procedurală indicată de art. 29 din legea sa organică, cale pe care Ministerul nu a urmat-o în speță, cât și pentru considerația că această constatare nu a fost ridicată la instanța de fond, deoarece acolo intimatul a contestat constituțio-

nalitatea legii din 17 Mai 1927 numai la prima instanță și nu pentru violarea art. 76 din Constituție invocată azi prima dată, ci pentru violarea art. 114 din Constituție.

Jurisprudențe civile

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Decizia No. 176/1934. Președinte : S. Tipei Consilier

Contestarea legitimității cazului trebuie făcută în forma și în termenul prevăzută de art. 158 c. c. A., de unde rezultă că contestarea făcută în alt proces sau incidental nu are nici un efect.

Necunoașterea legii nu este un motiv de scuză.

Asupra recursului făcut de Vasile Gagea în contra deciziei No. 2005—1932, dată de Curtea de Apel Cluj S. III-a în proces cu Floarea Vârvari și Alexandru Vârvari;

Având în vedere decizia atacată cu recurs, din care rezultă că, prin sentința No. 1380 din 6 Decembrie 1919, devenită definitivă, Tribunalul Năsăud a admis acțiunea de divorț a recurentului Vasile Gagea și a declarat desfăcută căsătoria sa cu intimata Floarea Vârvari pentru motivul că aceasta, în absența recurentului, care se găsea în războiu, a avut relațiuni sexuale cu un alt bărbat, dând naștere, la 17 Februarie 1919, intimatului Alexandru Vârvari, pe care l-a trecut, în actul de stare civilă, pe numele Alexandru, fiul Floarei Vârvari, iar nu pe numele recurentului, ca copil legitim al acestuia.

Că, la 20 Iulie 1930, recurentul a chemat în judecată pe intimata Floarea Vârvari și minorul Alexandru Vârvari, spre a se declara acest minor născut în timpul duratei ca neligitim.

Că, Tribunalul Năsăud, prin sentința No. C. I. 629—10/1930 din 4 Aprilie 1932, menținută de Curtea de Apel Cluj S. III-a prin dec. atacată cu recurs, a respins acțiunea.

Că, pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel constată în fapt și motivează că, potrivit art. 158 c. civ. austr., orice contestare a legitimității copilului, trebuie făcută de sotul mamei copilului prin acțiune principală, în termen prevăzut de lege, care odată expirat, dreptul de contestare este stins; că însă o asemenea contestare făcută făcută în orice alt proces, nu vatămă situațiunea copilului, fiind „res inter alios acta”; că în speță fiind necontestat în fapt că recurentul a avut cunoștință, încă din 1918, de nașterea copilului Alexandru, iar acțiunea în desavuare fiind introdusă la 10 Iunie, deci după expirarea termenului legal de 3 luni, dreptul recurentului de a contesta legitimitatea nașterii copilului este stins; că împrejurarea că, în procesul de divorț, recurentul a tăgăduit paternitatea-legitimă a copilului, nu atinge drepturile acestuia și nici nu poate avea de efect întreruperea curgerii de 3 luni;

Că, motivează mai departe Curtea de Fond, este neîntemeiată obiecțiunea recurentului că el s'a găsit într-o eroare scuzabilă asupra utili-

tății aceste: acțiuni prin faptul că copilul a fost trecut în actul de stare civilă ca fiu al intimatei, iar nu ca fiu legitim al lui, deoarece, în sistemul codului austriac, eroarea de drept, indiferent dacă este sau nu scuzabilă, nu produce nici un efect în privința actului sau oricărei omisiuni, rezultat al unei asemenea erori în care parte a căzut. Că, în afară de aceasta, recurentul nici nu poate invoca o eroare scuzabilă, deoarece se constată că în tot timpul a fost apărat de avocați și, prin urmare nu poate fi vorba decât de o imprudență, ale cărei urmări trebuie să le suporte.

Având în vedere că, prin motivul I de casare, recurentul susține că instanța de apel a violat și interpretat greșit art. 158 c. civ. austr., prin aceea că a respins acțiunea pe motiv că nu a fost introdusă în termen de 3 luni dela data când recurentul a aflat de nașterea copilului, deși este stabilit că, în procesul de divorț recurentul a contestat legitimitatea acestui copil;

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 158 c. civ. austr. bărbatul care contestă paternitatea legitimă a copilului născut de soția sa în timpul căsătoriei, sau în intervalul de timp prevăzut de lege, trebuie să introducă, în termen de 3 luni dela primirea știrea nașterii, acțiune de contestarea legitimității în contra copilului, prezentat prin curator și să dovedească imposibilitatea ca dânsul să fi procreat acel copil; că, de aci rezultă că orice contestarea legitimității, făcută în alt mod decât printr-o acțiune conform citatului text de lege, deci și o **contestare făcută în mod incidental în cursul altui proces, nu poate avea nici un efect asupra legitimității nașterii copilului și nici nu poate constitui o întrerupere a curgerii termenului pentru introducerea acțiunii în desavuare.**

Că, astfel fiind, urmează că și în speță faptul că, în procesul de divorț intentat mamei copilului, la care copilul nici n'a fost reprezentat, recurentul, fără a cere declararea copilului ca ilegal, a susținut că ele ar fi fost procreate de un alt bărbat, nu poate constitui o contestare în sensul cerut de lege sau un motiv de întrerupere a cursului termenului pentru introducerea acțiunii în desavuare, așa că nu se poate imputa Curții de Apel că, dând soluțiunea criticată de recurent, ar fi violat sau interpretat greșit art. 158 c. civ. austr. și prin urmare motivul I de casare nu este întemeiat.

Asupra motivului II de casare, prin care se susține că instanța de apel a comis un exces de putere, prin aceea că nu a luat în considerare faptul că, din cauza situației sociale inferioare și a lipsei de cultură, recurentul s'a aflat într-o eroare scuzabilă asupra necesității intentării acțiunii de desavuare, mai ales dat fiind că a contestat legitimitatea nașterii copilului în procesul de divorț, iar în registrele oficiului de stare civilă a fost introdus ca ilegal.

Considerând că, potrivit dispozițiilor art. 2 c. civ. austr., nimeni nu se poate scuza că nu a avut cunoștința de lege.

Că, astfel fiind urmează că și în speță **recurentul nu poate invoca în favoarea sa împrejurarea că, din cauza situației sale sociale sau culturale, n'ar fi știut care sunt prevederile legii cu privire la acțiunea în desavuare.**

Că, dar, motivul II de casare fiind de asemenea neîntemeiat, recursul urmează să fie respins.

Curtea de Apel Cluj, Secția I.

Dec. No. C. I. 3124—11—1932. Preș.: I. Mănescu, preș.

Acțiunea Pauliană. Condițiunile acțiunii diferite după cum actul este oneros sau gratuit.

În contra sentinței tribunalului, prin care s'a respins acțiunea, reclamanta a făcut apel.

Pârâta a cerut respingerea apelului ca nefondat.

În privința susținerilor părților în fața primei instanțe și în apel Curtea se referă la dosarul cauzei și la procesele-verbale dresate de către ambele instanțe.

În baza lucrărilor din dosar Curtea a stabilit următoarele:

În anul 1918 luna Decembrie în timpul revoluției maghiare Martin Kötö soțul reclamantei fără nici o provocare a fost împușcat de către Merdan Mihail și în urma rănilor provocate a decedat. Văduva decedatului, reclamanta la data de 15 Decembrie 1924 a intentat acțiunea contra lui Merdan Mihail pentru despăgubire și tribunalul admitând această acțiune a obligat pe Merdan Mihail să plătească văduvei 40.000 Lei cu dobânzi dela 15 Decembrie 1924 și 7420 Lei cheltuieli de judecată. Aceasta sentință a tribunalului a rămas definitivă la data de 28 Martie 1928 așa că văduva a cerut și tribunalul a ordonat execuția de escontentare contra lui Merdan Mihail la 18 Decembrie 1928.

În procesul de față intentat contra pârâtei Biro Clara căsătorită Merdan Mihail, reclamanta a cerut obligarea pârâtei să sufere dreptul de ipotecă execuțională pentru suma de 663889 Lei întabulându-se aceasta asupra averii imobiliare cuprinsă în Cartea funduară din Cluj la No. 7364 No. top. 9658—3—2—2 pe motiv, că actul de vânzare și cumpărare intervenit între pârâta și soțul său Merdan Mihail la data de 29 Ianuarie 1925, este fictiv pentru că pârâta n'a plătit prețul de cumpărare și a fost încheiat pentru eludarea dreptului de despăgubire a reclamantei și în tot cazul trebuie considerat ca un act de donațiune. Dreptul de proprietate al pârâtei în baza acestui contract s'a întabulat în Cartea funduară la data de 3 Februarie 1925 și la 7 Martie 1925, pârâta s'a căsătorit cu Merdan Mihail.

Tribunalul a respins acțiunea reclamantei, și Curtea de Apel cu deciziunea No. C. II. 876—3/1931 din 5 Noembrie 1931 a respins apelul reclamantei și a menținut sentința tribunalului cu spese de apel stabilind în fapt, că pârâta a achitat prețul de cumpărare, că în timpul încheierii contractului pârâta și Merdan Mihail încă n'au fost soți conjugali și nici logodiți, că

reclamanta n'a dovedit că ar fi încercat execuția contra lui Merdan Mihail și cu nu ar fi găsit baza suficientă pentru îndestulare. Din toate acestea Curtea a considerat că actul de cumpărare și vânzare a fost real și nu fictiv achitându-se contravaloarea imobilului și că în timpul încheierii contractului pârâta n'a putut avea știre despre existența creanței reclamantei, față de Merdan Mihail și nici despre intenția acestuia de a eluda dreptul de despăgubire al reclamantei și că în urma contractului Merdan Mihail ar fi devenit insolubil.

În contra acestei decizii Curții de Apel reclamanta a făcut recurs în casare și Inalte Curte de Casație, cu deciziunea No. 960—1932 din 8 Iulie 1932 a casat-o constatând, că motivul pentru care s'a respins acțiunea și anume că reclamanta nu ar fi dovedit, că a încercat o executare contra lui Merdan Mihail, executarea rămâne fără rezultat din cauza insolvabilității lui, este greșit deoarece **insolvabilitatea putea fi dovedită nu numai prin încercarea de executare, ci prin orice mijloc de probațiune.**

Că, față de hotărârea Inaltei Curți de Casație, **era absolută nevoie ca partea reclamanta să propue dovezii ca să dovedească insolvabilitatea debitorului său**, căci prin apelul său în adevăr avea probe enunțate însă aceste probe erau enunțate spre a dovedi că actul intervenit între pârâta și debitor este un act fictiv, o donațiune deghizată.

Că la prima înfățișare în fața acestei secțiuni, reclamanta apelantă nereprezentându-se, Curtea a căzut în divergență asupra punctului de a se ști dacă în lipsa de propunere de dovezi, asupra punctului de drept arătat de Inalta Curte de Casație, trebuie sau nu respins apelul ca nedovedit.

Cu ocazia judecării divergenței s'a prezentat în ședință reclamanta apelantă și a propus dovezi spre a dovedi punctul de drept remarcat de Inalta Curte de Casație și în cazul acesta a devenit fără obiect divergența.

Având în vedere depozițiile martorilor propuși de reclamanta apelantă în ședința dela 18 Ianuarie 1933 și luate de consilierul delegat în ziua de 7 Martie 1933 și 21 Martie 1933, cum și susținerile părților oral și scrise.

Având în vedere, că **potrivit art. 95 C. civ. Austriac, care este baza de drept a procesului de față, două sunt tezele care se pun:**

1. **Că la mijloc să fie o donațiune și**
2. **Ca debitorul să fie dovedit insolubil.**

Numai în această situație, creditorul se poate despăgubi din averea înstrăinată de debitorul său unei terțe persoane. Fără aceste condițiuni dovedite îndeplinirea nu este posibilă. Ceva mai mult, **chestiunea că la mijloc este o donațiune, primează, căci dacă la mijloc nu este o donațiune, proba insolvabilității este iluzorie.**

Având în vedere, că prin decizia Curții de Apel, casată s'a constatat că între pârâta și debitorul reclamantei, nu a intervenit o donațiune ci un act cu titlu oneros. Ca Inalta Curte de Ca-

sație ne preocupându-se în decizia sa de acest punct tranșat de Curtea de Apel prin decizia sa, a rămas ca autoritatea de lucru judecat și necasat că în speță nu este vorbă de o donațiune, așa că după cum am arătat mai sus, rămâne iluzoriu faptul dacă debitorul este sau nu solvabil.

Totuși Curtea de Apel S. I-a ca instanță de trimitere a luat în cercetare și această chestiune de drept și bazată pe probe administrate în fața instanței a cărei deciziune s'a casat și pe depozițiile martori: Merdan Mihail, Borbely Susana și Borbely Carol audiați de această secție prin Dl Consilier delegat Predovicu în ziua de 7 și 21 Martie 1933 ajunge la convingerea că debitorul reclamantei nu a înstreinat averea sa mobilă prin donațiune sau vânzare deghizată ci printr'o vânzare reală. Această convingere a căpătat-o Curtea din împrejurarea, că Merdan Mihail declară că în momentul vânzării nu era în niciun raport ca să îndreptățească măcar prezumția jurisprudențială de deghizare a actelor oneroase ne fiind nici măcar logodit cu pârâta, iar din depoziția martorilor Borbely Susana și Borbely Carol nu se constată, nici măcar că ar fi trăit în concubinaj așa cum rezultă din întrebările puse; Martora văduva lui Merdan Martin convânzătoare declară că vânzarea a făcut-o anterior căsătoriei intervenite între pârâta și Merdan Mihail și că banii i-a primit din mâna pârâtei, iar martora Văd. Vasarhelyi Francisc declară că a văzut când pârâta a numărat banii pentru vânzare lui Merdan Mihail (debitorul). Depoziția acestor doi martori (vezi dosarul Trib. p. 46 și 66). În fine Curtea și-a întărit convingerea sa și cu declarația sub jurământ a pârâtei luată la cererea părții reclamante făcută prin memoriul său scris intrat la Curte în ziua de 3 Iulie 1933; care declară că ea a înnumărat prețul în mâna convânzătoarei, mama actualului său soț.

Având în vedere, că **din momentul ce rămâne bine stabilit, că la mijloc nu este vorba de o donațiune, Curtea nu ar mai trebui să între în cercetarea chestii de a se ști, dacă debitorul reclamantului este sau nu insolubil totuși o face, ca satisfacere a cerinței din decizia Inaltei Curți.**

Având în vedere, că fără îndoială că din momentul ce debitorul și-a înstrăinat singura sa avere imobilă și că altă avere nu are decât ceea ce câștigă prin munca sa de tipograf fapte necontestate, el este insolubil dar aceasta ce importanță poate avea pentru deslegarea pricinii, din momentul, ce dispozițiile art. 953 C. C. A. cere ca condiție principală ca debitorul să devină insolubil prin înstrăinare de avere sub forma de donațiune, ceace Curtea nu a putut să o constate.

De altfel Curtea ține să constate că este necontestat, că atât din declarațiile debitorului audiat ca martor (Merdan Mihail), cât și din memoriul depus la dosar de reclamanta, rezultă că între creditor și debitor a intervenit un aranjament pentru achitarea datoriei, ceea ce dove-

dește în parte solvabilitatea debitorului, **solvabilitatea neputând fi legată numai de existența averii imobile.**

Că așa fiind rămâne fără interes și audierea martorului Eugen Müller, propus de reclamantă prin memoriul său și deci apelul trebuie respins pentru aceste motive redactate de președinte.

Acordarea cheltuielilor de apel se bazează pe art. 508 și 425 pr. civ.

Cluj, 5 Iulie 1933.

Preș. și redactor ss. I. Mănescu, cons. ss. B. Rădulescu, ss. I. Predovicu, ss. G. Haupt, ss. Dr. Furnea, gref. ss. Dr. V. Dobocan.

NOTĂ. Dacă în sistemul codului Civil Român este discutată natura acțiunii pauliene, în acel al codului civil austriac este cert caracterul personal al acestei acțiuni, căci obiectul ei este repararea prejudiciului suferit de creditor prin actul debitorului făcut în fraudă drepturilor creditorului și de aceea scopul urmărit este ca actul constituit de debitor să nu fie opozabil creditorului decât în măsura prejudiciului; cu alte cuvinte efectele acțiunii pauliene se mărginesc în sfera leziunii efective, și în raport cu intensitatea prejudiciului încercat, căci efectele actului atacat, se mențin în totalitatea lor, între datornic și terțul contractant. Tocmai în această din urmă considerațiune stă deosebirea între acțiunea pauliană, prin care atacul are de obiect o înstreinare reală, dar frauduloasă și păgubitoare, de acțiunea în simulație, care are în vedere o înstreinare aparentă, adică fictivă, in-existentă.

În deciziunea Inaltei Curții de Casație, prin care menține Deciziunea Curții de Apel Cluj Secția I., și la care ne referim, se face deosebirea, în ceea ce privește acțiunea pauliană, între actele cu titlu oneros și actele cu titlu gratuit.

Nici codul civil român prin art. 975 și nici codul civil austriac prin art. 953, nu orânduiește lămurit cari sunt elementele și condițiunile acțiunii pauliene, așa că totul, în această materie, este clădit pe tradiția romană, doctrină și pe jurisprudență, ajungându-se astfel la oare care stabilitate.

Un prim element al acțiunii de care vorbim este acela al fraudei debitorului și complicitatea terțiului la fraudă.

Prin fraudă, în această materie, se înțelege, că debitorului a făcut actul cu voință, și cu viclenie având bună știință că prin actul lui cășunează creditorilor pagubă și le răpește baza de îndestulare. Dar pentru constituirea fraudei nu este necesar ca debitorul să întrebuițeze dol ori alte manopere, ci este de ajuns intențiunea de a păgubi, și să se constate că el și-a dat seamă că prin actul făcut a provocat insolvabilitatea ori că și-a agravat-o.

Existența elementului fraudei debitorului pentru triumful acțiunii pauliene este necesar, fie că

1) Această decizie a fost confirmată de Curtea de Casație prin Dec. No. 284—934. Decizia se va publica mai târziu cu o notă de I. Mănescu, tratând o chestie de procedură trasă din L. Curții de Casație.

atacul are de obiect un act cu titlu oneros, ori un act cu titlu gratuit, deoarece nici textul de lege român și nici cel austriac nu face distincțiunea între aceste acte, pe care debitorul le-a făcut în fraudă creditorilor, după cum nici tradițiunea romană nu făcea deosebirea între actele cu titlu oneros și cele cu titlu gratuit.

Dacă însă dovada fraudei debitorului este necesară pentru reușita atacului ori căruia fel de act, o distincțiune intervine, totuși, când este vorba de complicitatea terțiului achizitor.

În actele cu titlu oneros, este esențial de a se stabili în fapt că terțul a cunoscut atât situațiunea debitorului cât și urmările actului fraudulos al debitorului, cu alte cuvinte terțul să fie conștiu, că participă la prejudiciul creditorului, „qui sciens debitorem in fraudem creditorum hoc facere“. (L. 68 Dig. 42. 8.).

În privința actelor cu titlu gratuit însă, această condițiune, adică complicitatea terțiului donatar la fraudă debitorului, nu este necesară, așa încât acțiunea pauliană poate fi admisă în contra actelor cu titlu gratuit chiar și în cazul când terțul achizitor nu ar fi avut cunoștință de fraudă datornicului, iar această distincție între actele cu titlu gratuit și cele cu titlu oneros, cu privire la complicitatea terțiului la fraudă, era admisă și la Romani.

Această deosebire se explică prin faptul că terțul achizitor în baza actului cu titlu oneros, când este de bună credință, el este în situația creditorului, căci ambii caută să evite o daună „certant de damno vitando“ și fiindcă ambii sunt „in pari cauza“ preferința trebuie acordată achizitorului de bună credință.

Alta este situația terțiului donatar, deoarece el a dobândit, fără nici un equivalent și deci el luptă să păstreze un beneficiu lipsit de ori ce sacrificiu, și în această situație, între creditorul „qui certat de damno vitando“ și donatarul „qui certat de lucro captando“ cel dintâi este de preferat.

Credem, că aceleași principii domină și în privința subachizitorilor, căci nu e nici o considerațiune, nu motivează îndepărtarea dela aceste reguli.

O altă condițiune esențială pentru exercițiul acțiunii pauliene — desigur comună actelor frauduloase de ori ce natură — este prejudiciul, care trebuie să derive direct din actul fraudulos atacat, cu alte cuvinte, să se stabilească un raport de causalitate între actul debitorului cu prejudiciul creditorului.

Prejudiciul constă în starea de insolvabilitate în care datornicul a ajuns de pe urma actului său fraudulos, lipsind în totalitate sau numai parțial, pe creditor de posibilitatea de a se îndestula din patrimoniul debitorului, de unde consecința că acțiunea pauliană este o acțiune subsidiară, acordată numai în cazul când bunurile debitorului nu ajung pentru satisfacerea drepturilor de creanță ale creditorilor.

Proba insolvabilității debitorului rezultă, de regulă, din nesuccesul urmăririlor exercitate, așa

că în ipoteza în care debitorul nu are nici o avere aparentă, terțiul, care deși are dreptul de discuținea bunurilor, totuși este ținut să facă proba existenței unei averi a debitorului, deși în principiu creditorul are sarcina probei insolvabilității debitorului adecă a neexistenței bazei de îndestulare, și în privința aceasta Inalta Curte menține jurisprudența sa, pentru ambele legislațiuni de care vorbim, anume că dovada insolvabilității poate rezulta și din alte probe, adică nu numai din rezultatul unei execuțiuni infructuoase.

Aceste chestiuni din vasta materie a acțiunii pauliene, apar luate în vedere prin Deciziunile la cari ne referim și la cari am ținut să spunem câteva cuvinte și amintesc numai o chestiune discutată, anume dacă prin acțiunea pauliană se poate ataca refuzul debitorului de a primi o liberalitate.

Cred că nu poate fi dubiu, ca în asemenea ipoteză acțiunea este inadmisibilă, soluție admisă și la Romani, căci debitorul prin refuzul său, nu micșorează patrimoniul, ci neglijează de a-l mări, și prin aceasta el nu face o fraudă.

În teritoriul de aplicațiune al codului civil austriac și al dreptului privat ungar cu atât mai mult se impune această soluțiune, cu cât în aceste legiuri nu este cunoscută „acțiunea obligă” existentă în codul civil Român (art. 974), conform căreia, când debitorul neglijează de a exercita oarecare drepturi sau acțiuni, cari nu sunt exclusiv personale, în asemenea caz creditorii lui le poate exercita în locul debitorului pentru a se îndestula din bunurile cari, în acest mod au intrat și au mărit patrimoniul datornicului.

Prin urmare în sistemul codului civil Român creditorul se poate apăra de actele frauduloase ale debitorului prin acțiunea pauliană — a cărei bază este fraudă — iar prin acțiune obligă, care este numită și „subrogatorie” — creditorul evită urmările păgubitoare ale neglijenței debitorului, așa încât este vădită utilitatea acestei din urmă acțiuni și nădăjduim să o vedem legiferată în noul Cod Civil al României.

AL. ULVINIANU

Președinte la Curtea de Apel Cluj.

Jurisprudențe comerciale

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III.

Dec. No. 1370/931. Președinția C. Băleanu, cons.

Divergență. Daune. Când divergența s'a declarat numai asupra cuantumului daunelor, desbateră în completul de divergență nu se poate întinde asupra altor chestiuni.

Art. 237 proc. civ. Redeschiderea desbaterei închisă este facultativă pentru instanță și refuzul motivat al instanței de a redeschide desbaterea nu este censurabil în casare.

Este o chestiune de fapt existența forței majore sau a culpei uneia din părți careia se datorește faptul generator de daune.

Conform art. 70 din regulamentul de trans-

port, în caz de pierdere totală a mărfii, despăgubirea se calculează asupra prețului curent al mărfurilor de aceeași natură și calitate pe care l-a avut la locul și timpul unde a fost primită pentru transport. Osebit de despăgubirea pentru pierderea mărfii, se mai restituie părți vătămăte și drepturile vamale, taxele de transport și orice alte cheltuieli.

Având în vedere că din lucrările dela dosar rezultă că instanța de apel închizând desbaterile în ziua de 10 Septembrie 1930, a amânat pronunțarea deciziunii pentru ziua de 25 Septembrie 1930, când constatând că s'a ivit în sânul completului de judecată divergență de opinii, în ce privește cuantumul daunei ce urmează a se acorda intimatului, a amânat desbaterea pentru „judecarea divergenței” la 6 Noembrie 1930; că, la aceasta dată a fost desbătută numai chestiunea dedusă în divergență, adică cuantumului daunei.

Că din cele expuse, rezultă că **divergența se declarase numai asupra cuantumului daunei și că numai această chestiune fusese dedusă în fața completului de divergență; ca atare desbateră în fața acestui complet nu se putea întinde și la alte chestiuni, în afară de aceia care-i fusese dedusă în judecata sa și anume cuantumul daunei**, pe care îl putea fixa, în baza dreptului său de apreciere la o sumă diferită de acelea la care ajunsese completul ordinar de judecată.

Că astfel fiind și întrucât instanța de apel a limitat desbaterea din fața completului de divergență numai asupra cuantumului despăgubirii cuvenite intimatului și-a stabilit mărimea lor la o sumă alta decât cele fixate de completul ordinar de judecată, urmează că prin acest procedeu nu a săvârșit nici un exces de putere sau violare de lege, astfel că prima și a doua parte a motivului de casare sunt nefondate.

Având în vedere că în legătură cu partea a treia a acestui motiv de casare, din lucrările dela dosar se constată că recurenta a fost reprezentată în fața completului de divergență prin dl avocat Vasile Stan, care a cerut amânarea desbaterei, pe motiv că avocatul care pledează în acest apel, sosește mai târziu, la care cerere Președintele completului l-a invitat să pună concluziuni în fond, însă acesta a refuzat pe motiv că nu cunoaște dosarul; că mai târziu în aceeași zi, înainte de pronunțarea deciziunii, s'a prezentat și avocatul lipsă, care a cerut cuvântul și redeschiderea desbaterei, însă cererea i-a fost respinsă, deoarece Curtea deliberase și redactase dispozitivul deciziunii; că a solicitat consemnarea acestei cereri în procesul verbal al desbaterei, ceiace, pe acelaș motiv și, pe faptul că se declarase desbaterea închisă, deasemenea s'a respins.

Considerând că, art. 237 al. ultim proc. civ. ard., prevede că instanța de judecată poate înainte de pronunțarea deciziunii poate să deschidă desbaterea închisă, de unde rezultă că această dispozițiune fiind facultativă, este lăsată la aprecierea instanțelor de fond, cari întrucât își

motivează soluțiunea dată, nu e cenzurabilă de această Inaltă Curte.

Că astfel fiind nici partea ultimă a motivului I de casare nu este fondată, și ca atare acest motiv de casare urmează a fi respins.

Având în vedere că prin al doilea motiv de casare recurenta în rezumat susține că greșit instanța de apel nu a constatat că deraierea s'a produs din cauză de forță majoră, care împrejurare o exonera de despăgubire, sau că în orice caz dauna s'a produs și din culpa intimatului deoarece nu se arăta domiciliul în scrisoarea de trăsură și nici nu a dat dispozițiuni imediat ce a aflat de deraiere, cari împrejurări ar fi dus la împărțirea daunei.

Considerând că **chestiunea existenței forței majore sau culpei părții căreia se datorește faptul generator al daunei, este o chestiune de fapt** ca atare rămâne la aprecierea instanțelor de fond, cari nu au altă obligațiune legală în această privință, decât a-și motiva soluțiunea lor, arătând elementele de fapt, din cari și-au făcut convingerea asupra inexistenței forței majore sau a culpei uneia din părți.

Că astfel fiind chestiunea dedusă prin acest motiv de casare nu este cenzurabilă de această Inaltă Curte și ca atare motivul de casare este neîntemeiat.

Având în vedere că prin al treilea motiv de casare recurenta se plânge de violarea art. 315, 330 proc. civ. ard. 79, 80 și 89 al. ultim din legea vămilor, săvârșite prin aceia că spre a stabili valoarea cărnei încredințată C. F. R. pentru transport, Curtea a înlăturat valoarea declarată de însuși intimat în factura anexată la declarațiunea de export, și fixată la suma de 300.000 Lei și a procedat la stabilirea ei pe baza altor probe și că greșit a făcut în speță aplicațiunea art. 70 din regulamentul de transport, care se referă la pierderi totale sau parțiale, iar nu la art. 73 din acelaș regulament, referitor la averii parțiale.

Considerând că, în ce privește prima parte a acestui motiv de casare și anume că greșit s'a înlăturat prețul arătat în factură, aceasta este o chestiune de apreciere a probelor, de atributul instanțelor de fond necenzurabilă de această Inaltă Curte, astfel că această susținere urmează a se respinge.

Considerând că **art. 70 citat prevede că în caz de pierdere totală a mărfii, despăgubirea se calculează pe baza prețului curent al mărfurilor de aceeași natură și calitate pe care l-a avut la locul și la timpul unde a fost primită pentru transport.**

Considerând că, din considerentele deciziei atacate cu recurs, rezultă că instanța de apel cercetând quantumul daunei, stabilește că pierderea mărfii a fost totală, deoarece carnea nu a mai putut avea destinațiunea inițială; că față de această constatare în fapt, urmează că bine Curtea de Apel a făcut în speță aplicațiunea art. 70 care se referă la astfel de pierderi, așa că nici partea doua a motivului de casare nu este fon-

dată, și ca atare întreg motivul III cată a fi respins.

Având în vedere, în fine că prin ultimul motiv de casare recurenta susține că greșit, Curtea de Apel a obligat-o să plătească taxele vamale și de transport, cum și suma de 45.000 Lei, fără a motiva întrucât este justificată și deci utilă cauzei.

Considerând, că deoarece art. 70 citat mai prevede că **osebit de despăgubirea pentru pierderea mărfii, se mai restituie părții vătămate și drepturile vamale, taxele de transport și orice alte cheltuieli, și întrucât Curtea de Apel în considerentele sale motivează că cele două dintâiu au fost plătite efectiv de intimat — iar cea din urmă a fost justificată cu actele dela dosar, rezultă că și acest ultim motiv de casare nu este întemeiat.**

Ca atare întreg recursul urmează a fi respins.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Decizia No. 1210/1933. Președinte: S. Tipel, consilier

Concordat preventiv. Drept de Ipotecă. Cărți Funduare. Prenotare. Suspectă (art. 25 al. II Leg. Concord. Preventiv din 1929).

Art. 21 al. II a legii concordatului preventiv din 1929, enumerând drepturile de preferință care încetează în urma admiterii concordatului, (ca fiind constituite în epoca suspectă a celor 60 zile dinaintea admiterii concordatului) nu menționează și drepturile de ipotecă prenotate sau întabulate în cărțile funduare.

Legiuitorul însă enumerând între drepturile de preferință care încetează în momentul acordării concordatului și pe acele dobândite pe cale de execuțiune asigurătoare, e indiscutabil că în categoria acestora intră și dreptul de ipotecă prenotat, căci prenotarea unui atare drept nu constituie decât o măsură de asigurare a unui drept de preferință în vederea unei execuțiuni viitoare.

Așa fiind, instanța de fond constatând că prenotarea dreptului de ipotecă în favoarea recurentei s'a făcut în perioada de 60 zile, care a procedat concordatul acordat intimatului, a făcut o justă aplicare a art. 21 al. II sus citat când a dispus radierea acestui drept.

Jurisprudențe procedurale

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Deciz' a No. 1003/932 Președ. V. Sandor cons.

Cehoslovacia. Convenția pentru protecția și asistența judiciară reciprocă; acte eliberate de autoritățile locale; condiții de folosire la autoritățile române.

Art. 37 din convențiunea privitoare la protecțiunea și asistența judiciară reciprocă în materie de drept civil și comercial, precum și afacerile

necontencioase încheiate între România și Cehoslovacia la 7 Maiu 1925 și publicată în Monitorul Oficial No. 202 din 10 Septembrie 1926, prevede categoric că actele redactate, liberate, sau legalizate de un Tribunal (autoritate tutelară) sau de o administrație centrală, ori de altă autoritate administrativă echivalentă, nu va avea nevoie de o altă legalizare, pentru a fi folosite înaintea autorităților celeilalte părți contractante, dacă ele sunt investite cu sigiliul oficial.

În speță este necontestat că **certificatul familiar No. 346—1930, eliberat de autoritatea administrativă competentă, matriculantul de Stat din Târnava-Cehoslovacia și depus de recurentă la dosar atât în original cât și în traducere din limba latină și Cehoslovacă, este investit cu sigiliul oficial al autorității, care l-a eliberat.**

Prin urmare, întrunind această condițiune legală de valabilitate, certificatul în cauză are deplină forță probantă și poate fi utilizat ca atare de recurentă spre a-și dovedi legătura de rudenie cu defuncta, fără a mai fi necesară și o altă legalizare.

Așa fiind este evident că Tribunalul greșit a reformat încheierea primei instanțe, întemeindu-se pe o deducțiune greșită că certificatul familiar prezentat de recurentă nu intră în prevederile art. 37 din convențiune pentru a putea fi luat în considerare.

Inalta Curte de Casație și Justiție. Secția I.

Dec. No. 1175—932. Președinte: S. Tipei, cons.

Hotărâri judecătorești; Dispozitiv; Omiterea uneia din părți; Cerere de rectificare; Admisibilitate. (Art. 292 proc. civ.).

Din dispozițiunile enunciative ale art. 292, pr. civ., rezultă, între altele, că se poate cere și obține rectificarea unei hotărâri, ori de câte ori este vorba de o eroare materială, care s'ar fi putut face în redactarea ei.

În speță, din cuprinsul sentinței, a cărei rectificare s'a obținut, rezultă că recurenții au fost introduși de intimată în apel nu ca terți deținători ai terenului, ce revendică, cu interese contrarii de ale pârâtului principal, ci ca dobânditori de la el a acestui teren în cursul procesului, deci ca continuatori ai recurentului, a cărui interes încetând prin înstrăinarea bunului, nu mai avea calitatea de a figura în proces, acest drept trecând asupra succesorilor săi cu titlu particular, recurenții Maria și G. Dumitrescu.

Aceasta fiind situația de fapt și de drept și întrucât înaintea Tribunalului, recurenții Niță Băicoianu și Maria Gh. Dumitrescu au fost reprezentați prin acelaș avocat, și au pus aceleași concluziuni pentru respingerea apelului intimății, urmează că sentința Tribunalului trebuia pronunțată față de recurentul Niță Băicoianu — reprezentat prin recurenții Maria și Gh. Dumitrescu — și ca atare **dacă în dispozitiv nu s'a adoptat această formulă, omițându-se a se adăoga și numele recurenților Maria și Gh. Dumitrescu,**

care erau una și aceeași parte cu Niță Băicoianu, această omisiune nu poate constitui decât o simplă eroare materială cu privire la numele părților, care ca atare bine a fost rectificată pe calea prevăzută de art. 292 pr. civ.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Dec. No. 1179—932. Președinte: S. Tipei, cons.

Apel Ardeal. Parte neprezentată la prima instanță. Hotărâre. Anulare în apel. Valabilitate. (§ 505 și 518 proc. civ. Ardeal).

Potrivit art. 505 și 518 pr. civ. ard. instanța de apel poate anula hotărârea apelată, din moment ce constată că a fost dată fără observarea că vreuna din părți nu a fost legalmente reprezentată în instanță și, dacă găsește necesar în asemenea cazuri, poate trimite cauza aceleiaș instanțe pentru o nouă dezbateră și judecată.

Așa fiind și întrucât în speță este necontestat că dela destituirea recurentei din funcțiunea de tutore a minorei și până la numirea unui nou tutore, în care interval de timp s'a dat sentința apelată, minora nu a fost legalmente reprezentată în instanță, este evident că **Curtea de Apel ținând seamă de toate aceste circumstanțe, putea să anuleze sentința apelată și să trimită dosarul aceluiaș Tribunal spre o nouă judecare în cauză, cu citarea părților prin reprezentanții lor legali, fără că prin aceasta să violeze disp. art. 180 punct. 6, 505 și 518 pr. civ. ard. și în consecință motivul de casare invocat fiind în întregime neîntemeiat, recursul urmează a se respinge.**

Jurisprudențe penale

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 2368/932 Președinte: Al. Dem. Oprescu, consilier

Extinderea acuzării nu se poate face față de o persoană care a figurat în rechizitor.

DELIBERAND,

Asupra recursului declarat de partea civilă Romul Fersigan în contra deciziunii No. P. II. 272—1931 a Curții de Apel S. II-a prin care acuzații Szász Carol și soția lui au rămas achitați în baza art. 326 pct. 4 pp. de sub învinuirea delictului de calomnie prevăzut de art. 3 pct. 2, din legea pentru apărarea onoarei, ordonându-se ca dosarul să fie trimis Parchetului Trib. Cluj, spre a se pronunța asupra denunțului îndreptat în contra lui Traian Gherman.

Având în vedere că recursul este declarat cu invocarea cazurilor de nulitate dela art. 385 pct. 1 a. b. și c. pr. pen.

Având în vedere că din actele dosarului se constată că instanțele de fond au pronunțat achitarea, întrucât față de acuzații Szász Carol și soția lui nu a existat nici o plângere din partea lezăturii Dr. Fersigan Romul, recurentul necerând condamnarea acestuia nici prin acțiu-

ne și nici în fața Tribunalului.

Că dar, și cum art. 6 din legea L. A. O. prevede că acțiunea publică, în materie de calomnie, nu se poate deschide decât numai în urma cererii prealabile a părții lezate, cu drept cuvânt au fost îndrituite instanțele de fond să pronunțe achitarea acuzaților în baza art. 326 pct. 4 pp.

Că în ceiace privește pe Traian Gherman, întrucât Tribunalul nu a fost sesizat printr'un act de acuzare sau prin plângerea directă a reclamantului, nu se putea extinde acuza în contra acestuia în ședință, întrucât art. 316 pr. pen. prevede ca extinderea acuzării se face numai în contra acuzatului și nu în contra unei terțe persoane care nu a figurat în rechizitor.

Că Parchetul Tribunalului fiind sesizat cu plângerea reclamantului în contra lui Traian Gherman, era obligat a se pronunța asupra vinovăției acestuia, dând un rechizitor de urmărire sau neurmărire, — astfel că bine a procedat instanțele de fond când au dispus trimiterea dosarului suscitatăului parchet.

Că dar motivele de casare bazate pe nulitățile dela art. 385 pct. 1 a, b, c, se găsesc nefondate și în consecință recursul cată a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive.

Curtea

IN NUMELE LEGII,

Respinge recursul declarat de partea civilă Romul Fersigan, în contra deciziunii No. P- II. 272—1931 a Curții de Apel Cluj S. II-a.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 1829/1932. Preș. Al. Dem. Opreșcu cons.

Intențiune. Acela care cu intențiune de a leza lovește, răspunde și de consecințele neprevăzute ale faptei sale, mai ales când le putea prevedea.

DELIBERAND,

Asupra recursului declarat de Ministerul public de pe lângă Curtea de Apel Cluj, în contra deciziunii No. 2405—7/1931 a aceleiași Curți prin care acuzatul Popa Dumitru a rămas condamnat la 5 zile închisoare corecțională ca pedeapsă principală și 500 lei amendă ca pedeapsă pecuniară, pe baza art. 310 al. 1 cod. pen. cu aplicarea art. 92.

Având în vedere că recursul este declarat cu invocarea cazului de nulitate dela art. 385 pct. 1 b, și pct. 3 pr. pen. dispunându-se motivarea scrisă care potrivit art. 434 al. III pr. pen. urmează a fi înlăturată ca tardivă, întrucât a fost depusă peste termenul de 8 zile prevăzut de art. 31 N. p. p. combinat cu art. 388 pp. — pronunțarea deciziei a avut loc la 17 Noembrie 1931, iar motivarea a fost introdusă la 29 Decembrie 1931.

Văzând primul motiv al recursului.

Având în vedere că în fapt instanțele de fond au constatat că acuzatul în ziua de 15 August 1930, cu ocazia unei certe dintre copilul

său, Pop Gheorghe și copilul reclamantei Rozalia Roman anume Greta Octavian, l'a prins pe acesta de urechi cu intențiunea de a-l leza și împiedcându-l victima s'a împiedecat de pragul ușei, din care cauză și-a fracturat piciorul, cauzându-i astfel leziuni corporale grave cari au durat mai mult de 20 zile.

Având în vedere că din această stare de fapt, rezultă elementele crimei de leziuni corporale prevăzută de art. 301 al. I. teza I. c. p. și nu a delictului de leziuni prin imprudență prevăzut de art. 310 al. I. c. p. deoarece întrucât s'a constatat de instanță intențiunea de a leza, faptul consecințelor chiar neprevăzute nu mai este operant în cauză, cu atât mai mult că în speță în situația în care se află, acuzatul putea să prevadă consecințele mai grave ale împingerii victimei.

Că, dar, instanțele de fond făcând o greșită calificare a faptului stabilit, motivul se găsește întemeiat, și admitându-se recursul deciziunea urmează a fi casată pentru nulitatea prevăzută la art. 385 pct. b. p. p. dându-se o pedeapsă proporțională cu gravitatea faptului comis.

Că art. 92 c. p. urmează a fi menținut întrucât s'au stabilit în favoarea acuzatului circumstanțe atenuante numeroase și importante: recunoașterea, nepedepsirea până în prezent, precum și că a regretat faptul comis.

Că astfel fiind în consecință, motivul bazat pe nulitatea dela art. 385 pct. 3 p.p. cată a se respinge.

Pentru aceste motive:

Curtea

IN NUMELE LEGII,

Admite recursul declarat de Ministerul public de pe lângă Curtea de Apel Cluj, secția I. în contra deciziunii No. 2405—7/1931 a aceleiași Curți.

Pentru nulitatea dela art. 385 pct. 1 b. pr. p. casează suscitata deciziune și în baza art. 302 al I. teza c. p. cu aplicarea art. 92 c. p.

Condamnă pe acuzatul Popa Dumitru la 2 luni închisoare corecțională.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 1549—933 Președ. Al. Dem. Opreșcu, consilier

Denunțare calomnioasă, Probațiunea veracității. Dovada ei prin hotărâri judecătorești sau disciplinare. Nu este suficient a se dovedi facerea unei anchete, dacă funcționarul nu a fost pedepsit.

Prezența acuzatului la desbătere în apel se cere numai când a fost achitat la prima instanță iar instanța de apel îl condamnă și când se administrează probe. Acte din cari rezultă că acuzatul a mai fost pedepsit. Nu sunt probe cari nu s'ar putea face în absența sa.

DELIBERAND,

Având în vedere motivul de casare bazat pe nulitățile prev. de art. 384 pct. 5 și 9 pr. penală prin aceia că instanța de apel a respins cererea formulată de acuzat prin apărătorul său de a se cere dosarul de anchetă pornit contra recla-

mantului în urma cererei incriminate adresată Ministerului de Justiție și prin care urma să se dovedească exactitatea celor cuprinse în reclamațiune.

Având în vedere, că în adevăr s'a cerut o astfel de probă și Curtea de Apel a respins-o pe motivul că infracțiunea e dovedită și chiar acuzatul prin adresa din 14 Maiu 1932, aflată la dosar arată că Ministerul n'a luat nici o măsură contra judecătorului.

Considerând, că independent de motivarea Curții de Apel cel acuzat de denunțare calomnioasă va putea face dovada verității celor afirmate producând el însuși sau hotărâri ale instanțelor de judecată sau comisiunilor de disciplină, un dosar de anchetă nefiind suficient pentru a-l scăpa de răspundere dacă nu se prezintă dovada că magistratul a fost pedepsit pentru faptele ce i s'au pus în sarcină.

Că astfel fiind nu se învederează cu nimic nulitățile prevăzute de art. 384 pct. 5 și 9 p. p. și deci motivul de casare e nefondat și se respinge.

Având în vedere ultimul motiv de casare bazat pe nulitatea din art. 384 pct. 6 pr. pen. deoarece Curtea de Apel a ordonat ținerea debaterii principale în lipsa acuzatului, deși i-a majorat pedeapsa și s'a întemeiat pe acte depuse în ultimul moment de reclamant.

Având în vedere, că în adevăr la desbaterea principală apelativă din 31 Maiu 1932 acuzatul a lipsit și Curtea prin deciziunea atacată i-a majorat pedeapsa la 1 lună închisoare și 5000 Lei amendă cât îi dăduse Trib.

Considerând că potrivit art. 423 alin. 4 proc. pen. acuzatul va trebui să fie prezent la desbaterea principală în apel numai când ar urma să se reformeze o sentință achitătoare a primei instanțe ceiace nu e cazul în speță, iar potrivit art. 414 proc. penală prezența acuzatului e inevitabilă când se administrează probe în sensul art. 402 proc. penală.

Considerând că în speță, nu s'a administrat probe noi în sensul art. 402 sus citat ci s'au depus la 26 Februarie 1932 niște acte din care rezultă că acuzatul a mai fost condamnat.

Că în atari condițiuni prezența acuzatului nu era imperios cerută de lege și deciziunea Curții de Apel dată în prezența acuzatului prin apărătorul său privat Dr. I. Runcanu dar în lipsa sa personală nu constituie nulitatea prevăzută de art. 384 p. 6 proc. penală și acest motiv de casare e nefondat și recursul cată a se respinge ca atare.

Curtea de Apel Cluj, Secția I.

Dec. No. P. I. 172-5-1933.

Recurs. Citare prin afișare. Neînștiințare prin citație pentru că nu a ales mandatar o persoană cu reședința la sediul Curții. Justificare. Inadmisibilă în materie de recurs în casare.

Asupra cererei înregistrată sub No. P. I.

172-4 din 13/VI-1933 adresată Curții de Sott Iustin locuitor din comuna Rodna, județul Năsăud, prin care cere a se reveni asupra deciziunii cu No. P. I. 172 din 28 Martie 1933 prin care i-s'a anulat ca netimbrat recursul declarat de numitul contra sentinței cu No. P. a. 2137-10/1931, a tribunalului Năsăud a se anula zisa deciziune și a se fixa un nou termen pentru judecarea acelu recurs, — mai departe cerând a se considera cererea ca o cerere de justificare solicită din nou anularea deciziunii, acestei Curți din 28 Martie 1933, deoarece n'a fost citat la termen nici el nici reprezentantul său Dr. Carol Solymossi avocat din Rodna.

Având în vedere, că potrivit dispozițiilor art 435 pr. p. petiționarul a fost înștiințat pentru termenul de 28 Martie 1933 pe calea afișării pe lista cauzelor fixate pentru desbatere pe tabla anunțurilor Curții de Apel; — **nu s'a înștiințat prin citație pentru că nu și-a ales și declarat ca mandatar pe o persoană care să locuiască în Cluj adică în orașul de reședință a Curții.**

În consecință cererea reclamantului Sott Iustin este neîntemeiat în primul cap al ei și de aceea Curtea o respinge;

Având în vedere, că în ceace privește cererea reclamantului în partea ei ultimă și anume cererea de a i se considera aceasta ca o justificare a absenței sale dela termenul de 28 Martie 1933, Curtea nu o poate considera ca atare, pentru că pe de o parte și în această privință lipsa unei citațiuni este bazată pe textul art. 435 pr. p., iar în al doilea loc, — motiv de respingere ca inadmisibilă mai puternic — este că o asemenea cerere nu se admite în materie de judecarea recursului în casație potrivit dispozițiilor art. 463 pr. p. care în alin. I enumără cazurile când o justificare ar fi admisibilă.

Că, întru cât prin art. 463 al. I se arată că se poate justifica scăparea termenului la desbaterea principală a tribunalului la desbaterea judecătoreiei de ocol și la desbaterea apelatorică înaintea Tribunalului; mai departe legiuitorul nu admite justificarea pentru absența dela desbaterea apelului înaintea Curții de Apel; iar despre o justificare înaintea Curții de Casație, — cum a fost desbaterea din 28 Martie 1933 la această Curte — legiuitorul nici nu vorbește.

Ori, dacă legiuitorul nu vorbește nimic despre o justificare pentru scăparea termenului de recurs, Curtea sau instanțele judecătorești nu pot crea dispozițiuni peste voința puterii legiuitorare.

În consecință partea a II-a a cererei lui Sott Iustin urmează a fi respinsă ca neadmisibilă. Pentru aceste motive

DECIDE:

Respinge ca neîntemeiată și admisibilă cererea lui Sott Iustin prin care s'a cerut revenirea asupra deciziunii acestei Curți S. I. cu No. P. I. 172-2 din 28 Martie 1933 și anularea acestei deciziuni.

Jurisprudențe la diverse legi

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția III.

Decizia No. 2086/1933. Președinte O. Băleanu, consilier.

Un funcționar public nu poate uza de calea contenciosului administrativ în caz de neplata salariului său decât dacă dovedește că autoritatea a refuzat această plată n'ar fi răspuns în termen legal la cererea sa adresată în acest scop.

DELIBERAND,

Considerând că dreptul de a uza de calea specială a acțiunii în contencios potrivit principiului stabilit de art. 1 din legea contenciosului, este în funcțiune de existență sau a unui act administrativ de autoritate sau de refuzul cu rea voință a autorităților de a rezolva o cerere privitoare la un drept;

Că în adevăr, acțiunea în contencios tinzând la declararea de ilegal a actului administrativ de autoritate sau refuzului autorității și ca urmare la înlăturarea efectelor acestora, existența actului administrativ de autoritate sau a refuzului, constituiesc elementele esențiale, care rezidă pe baza acțiunii în contencios și deci părții care recurge la această cale, îi încambă sarcina de probațiune relativ la existența actului administrativ sau a refuzului ilegal, deoarece numai în atare caz instanța de contencios este în măsură a examina pretinsa ilegalitate a actului sau a refuzului cu rea voință și a aplica sancțiunile legii;

Că în asemenea condițiuni și întrucât în speță este constant, că recurentul prin acțiunea în contencios a cerut obligarea Regiei Autonome C. F. R. la plata salariului pe un interval de 14 luni, pe care timp a fost suspendat din serviciu, fără a pretinde măcar că autoritatea ar fi refuzat plata salariului sau că aceasta nu ar fi răspuns în termen legal la cererea sa adresată în acest scop, motivele de casare sunt neîntemeiate și recursul urmează a fi respins.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția II.

Decizia No. 2311/1933 Preș. N. Stănilă, consilier.

Legea spirtului: Contravenție. Lipsă de probe. Jandarm incompetent care dresază procesul verbal în baza căruia fără alte cercetări și fără a lua probe agentul fiscal dresază proces-verbal prin care condamnă la amendă. Achitare.

DELIBERAND,

Asupra recursului introdus de avocatul Statului în contra deciziei Curții de Apel Cluj No. P. III. 2516—7/1932, prin care achită pe acuzatul Hâca Gruia lui Moise pentru faptul prevăzut de art. 161 litera b, din legea asupra producției și desfacerei spirtului.

Având în vedere că în fapt acuzatul Hâca Gruia a lui Moise este trimis în judecată în baza procesului verbal dresat de agentul de con-

statare al Circumscripției Hațeg, prin care se constată că ar fi fiert rachiul din cereale, contravenind astfel art. 161 litera b, din legea asupra producției și desfacerei spirtului.

Că tribunalul constată că acest proces verbal nu a fost dresat de organul competente prevăzut de lege, în speță de un agent al fiscoi, ci a fost făcut de acesta după un proces-verbal dresat de jandarm care nu era competent;

Că nu i s'au luat probe conform prevederilor legii și față de negarea acuzatului și în lipsă de alte dovezi, tribunalul a trebuit să îl achite.

Considerând că în lipsă de dovezi nu poate exista contravențiunea prevăzută de art. 161 litera b, din legea spirtului și ca atare nulitatea invocată în baza art. 385 p. 1, a. p. p. este nefondată.

Considerând că în ce privește motivul al doilea de recurs bazat pe nulitatea prevăzută de art. 384 p. 4, nu rezultă nici din dosar și nici recurentul nu precizează în ce consta depășirea competenței materiale a instanței de fond și ca atare motivul fiind găsit nefondat se respinge.

Inalta Curte de Casație și Justiție, Secția I.

Dec. No. 282/1933. Președinția Al. Juca, Președinte

Conform disp. art. 50 din Leg. p. Ref. Agr. prețul terenurilor expropriate se determină, prin orice elemente de apreciere luate din ultimii 5 ani până la 1913, și deci instanța de fond, conform art. 350—367 pr. ard. întemeindu-se pe expertiza, ordonată în cauză pentru clarificarea stărei de fapt, a făcut o bună aplicare a art. 50 R. Agr.

Având în vedere deciziunea atacată cu recurs, prin care Curtea de Apel Cluj, S. III-a, admitând apelurile conexe ale proprietarilor expropriați Francisc Felszeghy și Desideriu Felszeghy, făcute în contra hotărârei No. 890—9232 a Comisiunii județene de expropriere Turda, majorează prețurile unitare de expropriere, acordate de comisiunea județeană.

Pentru a ajunge la această soluțiune, Curtea de Apel, după ce constată că Comisiunea Județeană, pentru a fixa prețurile terenurilor expropriate nu a avut în vedere nici un element real de apreciere, care să justifice prețurile acordate, se întemeiază, invocând dispozițiunile art. 50 și 79 din legea agrară din Transilvania, pe constatările și concluziile expertizelor ordonate în cauză, pe care, găsindu-le complete și corespunzătoare prevederilor art. 50 din legea agrară, întrucât experții au examinat calitatea diferitelor categorii de terenuri după situațiunea lor, modul de cultură, productivitate, depărtare până la centrele de consumație, având în vedere prețurile dintre anii 1908—1913, le adoptă în întregime, înlăturând tabloul de vânzări din anii 1908—1913, aflat la dosar, pentru considerațiunea că acest tablou se referă la întinderi mici, în special la vânzări de pământuri între săteni, și astfel nu poate servi ca bază de apreciere pentru prețurile terenurilor expro-

priate, cae formează o întindere mare, cultivată rațional și după cerințele agricole moderne.

Având în vedere că prin motivul de casare Ministerul recurent pretinde că Curtea de Apel ar fi violat art. 50 din legea pentru reforma agrară din Transilvania, ar fi comis un exces de putere, ar fi interpretat greșit art. 350 din pr. civilă ardeleană, ar fi denaturat acte și ar fi dat o otărâre nemotivată prin aceea că prin o apreciere excesivă, pe temeiul unei expertize admisă fără nici o justificare legală, îndepărtând datele și dovezile adunate de prima instanță, fără o serioasă motivare, a ajuns la concluzia că prețurile terenurilor expropriate este cu mult mai mare decât cel fixat de Comisiunea Județeană.

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 50 din legea pentru reforma agrară din Transilvania, prețul terenurilor expropriate se fixează pe jugăre cadastrale, pe categorii și calități de pământ, determinându-se prin orice elemente de apreciere luate din ultimii cinci ani până la 1913, fără ca în nici într'un caz prețul să poată trece peste acela din 1913.

Că, în speță, Curtea de Apel, întemeindu-se pe dispozițiile art. 350—367 din pr. civ. ard., care admit ordonarea de expertize pentru clarificarea unor situațiuni de fapt, ce altfel n'ar putea fi lămurite, și examinând expertizele făcute în cauză, constată în fapt și motivează că întrucât elementele avute în vedere de experți, pentru evaluarea prețurilor de circulațiune ale terenurilor în epoca dintre anii 1908—1913, și a-nume situațiunea, modul de cultură, productivitatea, rentabilitatea, depărtarea dela centrele de desfacere și consumațiune, corespund prevederilor legii agrare, prețurile de expropriere, urmează a se fixa după concluziunile experților, fără a se ține seamă de tabloul vânzărilor dintre anii 1908—1913, aflat la dosar, acest tablou referindu-se la întinderi mici și în special la vânzări între săteni, cari nu pot fi comparate cu terenurile expropriate, care formează o întindere mare cultivată rațional și după cerințele agricole moderne.

Că făcând aceste constatări, prin interpretarea elementelor de fapt ale procesului, în limitele dreptului său suveran de apreciere și care scapă controlului acestei Inalte Curți, Curtea de Apel a făcut o justă aplicațiune a art. 50 din legea pentru reforma agrară din Transilvania combinat cu dispozițiunea art. 350—367 din procedura civilă ardeleană și n'a comis nici una din imputările ce i se aduc prin acest motiv de casare.

Urmează iscăliturile.

RECENZII

Georges Moroianu, *Les luttes des Roumains transylvains pour la liberté et l'opinion européenne. Episodes et Souvenirs, préface par Wickham Steed.* (J. Gamber, Paris 1933).

Cartea D-lui Rector al Academiei de Inalte Studii Comerciale din Cluj, G. Moroianu apare la timpul cel mai potrivit pentru a se valorifica nu numai din punctul de vedere al importanței ei pentru literatura istorică, dar și din acela al propagandei antirevizioniste, necesară azi, pentru lămurirea opiniei publice europene, asaltată de gălăgioasa acțiune a vecinilor, doritori de-a revedea, din nou, Ungaria stăpână în limite nenaturale și injuste.

Vorbind de transporturile clandestine de arme și falsificările de bani străini, patronate de guvernele dela Budapesta, în ciuda tratatelor și dauna bunei înțelegeri a Europei, fostul președinte de consiliu italian F. Nitti în cartea sa despre democrație, afirmă cu accente energice: „Ca și cum un popor cu asemenea forme politice criminale, ar mai avea dreptul ca în raporturile cu alții să invoace principiul superior de justiție“.

Merituoasa lucrare a D-lui Moroianu arată opiniei publice șirul îndelung de aspre suferințe a Românilor, robii pe propriul lor pământ și sortii de o stăpânire — care prin însăși metodele întrebuintate își mărturisesc conștiința nedreptății — să fie exterminată ca națiune, să li se distrugă sufletul lor de românească simțire și, când acesta ar fi fost imposibilă, exterminarea lor fizică prin reducerea la sărăcie sau aruncarea lor în primele rânduri în războiu.

D-l Moroianu reproduce sfidarea contelui Tisza aruncată minorităților sârbești, la Serajevo: „Este posibil ca noi să ne prăbușim, dar înainte de-a ne prăbuși vom avea destulă forță pentru a vă distruge“.

Uimitorul cinism al omului de stat ungar face dovada planurilor guvernanților unguri. Autorul arată că această politică de asuprire a minorităților a fost una din cauzele războiului și a urmărilor lui firești, lucru prevăzut de o serie de personalități europene și unii politicieni maghiari (Mocsary). Suferințele și încercările de eliberare ale Românilor au fost urmărite cu cea mai vie simpatie de opinia publică europeană, care condamnând atitudinea guvernelor dela Budapesta nu încetă să trimită Românilor salutul lor incurajator. Afirmația lui Clemenceau, atunci când comentă în ziarul său procesul memorandiștilor, este impresionantă: „Ei pot fi condamnați, opinia europeană i-a achitat de mult“.

Autorul arată apoi, într-o judicioasă și documentată paralelă tratamentul minorităților în statul maghiar și cel român. Dacă în Ungaria existau numai 4 școli românești, în România în care numărul maghiarilor este proporțional mult mai mic, sunt 870 școli primare susținute de stat și 52 licee și școli superioare, funcționând în deplină libertate.

D-l Moroianu arată în termeni clari și curajoși datorria guvernelor române de-a se menține pe aceleași puncte de vedere, nutrivând o politică libertară și de toleranță față de minorități.

Numai printr-o colaborare sinceră și constructivă cu minoritățile, conchide luminosul și vajnicul prieten al Ro-

mânilor, W. Steed, în elogioasa sa prefață, vom ajunge să îndepărtăm pericolul comunist și să realizăm înțelegerea pașnică europeană.

Cele 12 capitole ale lucrării povestesc încercările Românilor de a-și ameliora soarta precum și ecoul ce-au avut dorul să-l trezească în Occident, unde spirite generoase au luat, prin gând, graful și scris, apărarea populației române transilvănene. Propaganda românească în străinătate în timpul războiului mondial este descrisă cu desamănuntul; ea a constituit o muncă uriașă de apostolat, la care autorul a luat parte activă alături de alte personalități române. În timpuri turburi când întreg Occidentul fierbea era fără îndoială extrem de greu să poți întoarce ochii marilor figuri, spre acel colț al Europei, unde un popor își strigă nedreptatea; a fost necesar sbuciumul neîncetat și forța neirosită a unor suflete iluminate, cari împuneau prin credința lor nestrămutată în triumful dreptății. Un sentiment adânc de recunoștință ne stăpânește, citind descrierea eforturilor lor. Servindu-se de o documentație bogată și serioasă, scrisă într-un stil literar extrem de clar și precis, cartea Dlui Moroianu este străbătută de la un capăt la altul de o neîstovită credință în viitorul acestui neam și de un sentiment de profundă recunoștință, față de toți cei cari au contribuit la mărirea lui.

Sentimente, care-i fac cinste autorului și dau părții valoarea de-a exprima un destin trăit și simțit în tot sbuciumul lui.

VIRGIL I. MĂNESCU

Fontes Juris Canonici Ecclesiae Rumanae

de Părintele Bălan. Roma 1932

Părintele Bălan reprezintă Biserica Românească în comisiunea instituită de Papa Piu XI la Roma, pentru codificarea Dreptului Canonic Oriental. De trei ani canonicul blăjan își petrece timpul mai numai în Roma. Cu toate preocupările și ostenețele ce-i impun misiunea sa, el a găsi vreme penru o lucrare în adevăr monumentală. „Fontes Juris Canonici Ecclesiae Rumanae”, este titlul unui volum tipărit la Roma, în Vatican, încă din anul 1932.

Nu ne-a plăcut niciodată să întrebuițăm superlativul. Avem chiar groază de ele. Trebuie totuși să recunoaștem că, prin lucrarea aceasta, Părintele Bălan a devenit autorul celei mai însemnate lucrări canonice ce a ieșit până acum din condeiul unui român. Ea îi va supraviețui. Grație acestei lucrări, numele său va trăi tot atât cât și canoniștii.

Scrisă în limba latină și destinată tuturor canoniștilor din lume, autorul a socotit înțelept să o însoțească cu o introducere privitoare la Istoria Creștinismului în România. Am fi dorit să nu mai pomenească acolo, de legenda că Românii au primit la început Creștinismul în rit latin. Azi se știe, Batiffol a dovedit-o, că dacă Arhiepiscopul Tesaloniceului depindea la început direct de Roma și cărmuia bisericile din Iliricum și cele din Dacia, în calitate de Exarch Papal, Arhiepiscopia aceia și bisericile ce depindeau de ea, au fost neconținut de rit oriental. Dar în definitiv, P. Bălan nu face istorie, ci

Drept Canonic. Această scăpare a sa din vedere, nu scade nimic valoarea operei sale canonice.

Nimic din tot ce ese din mâinile oamenilor, nu poate fi perfect. Așa e fatal. A semnala ceea ce nu e absolut perfect într-o lucrare, este prin urmare o datorie. Colaborăm astfel cu autorul, la perfecționarea ei. Așa fiind am fi dorit să nu mai zică „vechii episcopii românești din Ardeal”, arhidiocезă sau mitropolie. În Ardeal, înainte de 1853 n'a existat niciodată altă mitropolie românească. A spus-o Bunea și așa este. Tot pentru ca lucrarea să fie cât mai completă și mai folositoare, ar fi fost bine ca autorul să nu se fi mărginit să arate numai de ce este vorba în anumite documente și sinoade, dar cât de scurt și cum rezolvă ele chestiunile de cari se ocupă. Ceea ce face lucrarea aceasta nu de tot completă, este lipsa însușirilor provenind din Constantinopol și din eparhiile neunite din România întregă, de după 1700. Desigur că ele nu puteau fi găsite în Roma; dar cine vrea să cunoscă toate însușirile Dreptului Canonic Românesc, are nevoie și de acestea.

Să nădăjduim că autorul, când vine prin țară, își va jertfi o vacanță de vară să l aduce într'un al doilea volum al operei sale. Ea trebuie numai decât să fie tradusă și în românește. Este prea trebuincioasă și, la noi, foarte puțin cunoscută limba latină ca P. Bălan. Ar fi pagubă ca aceștia să fie lipsiți de sprijinul unei lucrări atât de valoroase, unică în felul ei.

M. THEODORIAN-CARADA

„Cronica juridică” revistă lunară de doctrină, jurisprudență, informație judiciară, dezbateri, pledoanii, conciuții, legislația Director: Ion I. Nedelescu, avocat. Redactori: Emil Gherovici și L. Scănteie, avocați Redacția și administrația: București III, str. Aurel Vlaicu, No. 21.

Sunt câteva luni de când, sub titlul de mai sus, distinsul avocat bucureștean, d. Ion I. Nedelescu, a făcut să apară, în condițiuni tehnice superioare, o revistă de mare interes pentru lumea noastră juridică.

După cum altfel arată chiar d-sa în primul număr din Octombrie 1933, această publicație nu este în realitate decât continuarea, în alt cadru, a încercărilor făcute mai înainte cu „Cronica financiară” și „Pressa judiciară”, încercări ce nu au putut însă corespunde gândului inițiatorilor (la „Cronica financiară” d. Nedelescu era prim-redactor, iar la „Pressa judiciară” codirector), fie din cauza multiplelor preocupări, pe care cea dintâi trebuia să le urmărească, fie din cauza aspectului prea restrâns, pe care cea de-a doua se impunea să-l aibă.

Luându-și singur sarcina de a conduce noua revistă, d. Nedelescu a reușit să ne pună la îndemână o foarte îngrijită publicație de sinteză a noilor curente din doctrina și jurisprudența română și străină, de orientare în noile tendințe ale dreptului.

Un prețios material jurisprudențial, bibliografic și de informație profesională completează atât acest număr, cât și pe cele anterioare.

Scrise cu desăvârșită competență și obiectivitate, „Cronica judiciară” este o adevărată „arhivă judiciară”, precum a conceput-o vrednicul ei conducător.

Ovid Stănculescu